

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत राज्यसेवा मुख्य परीक्षेद्वारे शासनसेवेत गट अ व गट ब मध्ये नियुक्त होणा-या परिविक्षाधीन अधिकाऱ्यांच्या एकत्रित परिवीक्षाधीन प्रशिक्षण कार्यक्रमामध्ये सुधारणा करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : टिआरएन-०२१६/ प्र.क्र. ५८/सीपीटीपी
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : ०४ जानेवारी, २०१७.

वाचा :

१. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. टिआरएन-२०१३/प्र.क्र.८४/१३/१२-अ, दिनांक २०.१.२०१४.
२. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. टिआरएन-०५१४/प्र.क्र.१८/१८-ब, दिनांक ८.८.२०१४.
३. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. टिआरएन-२०१३/प्र.क्र.८४/१२-अ, दिनांक ८.८.२०१४.
४. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. टिआरएन-०८१४/प्र.क्र.६४/१८-ब, दिनांक ११.११.२०१४.
५. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. टिआरएन-१११४/प्र.क्र.८४/१८-ब, दिनांक २२.४.२०१५.
६. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. टिआरएन-०५१४/प्र.क्र.७/१८-ब, दिनांक २४.४.२०१५.
७. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. टिआरएन- ०७१५/प्र.क्र.८३/१८-ब, दिनांक १३.७.२०१५.

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत राज्यसेवा परीक्षेद्वारे शासनसेवेत नियुक्त होणा-या अधिकाऱ्यांमध्ये संघभावना निर्माण होऊन, त्यांच्यात मैत्रीपूर्ण व सौहर्दाचे नाते निर्माण व्हावे व त्यांची सर्वव्यापक जडणघडण व्हावी, यासाठी अखिल भारतीय सेवेतील अधिकाऱ्यांप्रमाणे राज्यसेवेतील अधिकाऱ्यांसाठी दोन वर्ष कालावधीचा एकत्रित परिविक्षाधीन प्रशिक्षणाचा कार्यक्रम सुरु करण्याबाबतचा धोरणात्मक निर्णय शासनाने उपरोक्त वाचा येथील क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये घेतला. यानुसार गट अ आणि गट ब मधील अधिका-यांचा एकत्रित परिवीक्षाधीन प्रशिक्षण कार्यक्रम अनुक्रमे यशदा, पुणे आणि वनामती, नागपूर या प्रशिक्षण संस्थांमार्फत राबविला जात आहे.

२. परिविक्षाधीन अधिका-यांचे प्रशिक्षण अधिक परिणामकारक करण्यासाठी, त्यामध्ये बदल करण्याची आवश्यकता विचारात घेता यशदा व वनामती या प्रशिक्षण संस्था, प्रत्येक संवर्गाशी संबंधीत प्रशासकीय विभाग, यांच्याकडून अभिप्राय घेण्यात आले. तसेच, पहिल्या तुकडीच्या परिवीक्षाधीन अधिका-यांकडूनही अनौपचारिकरित्या feedback घेण्यात आला. याचा सर्वांगिण विचार करून प्रचलित प्रशिक्षण कार्यक्रमामध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. यास अनुसरून शासनाने आता पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय -

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगमार्फत राज्यसेवा परीक्षेद्वारे शासनसेवेत नियुक्त होणा-या गट अ व गट ब मधील अधिका-यांचा परिविक्षा कालावधी हा २ वर्षाचा असेल. या २ वर्षाच्या परिविक्षा कालावधीत दिल्या जाणा-या एकत्रित परिविक्षाधीन प्रशिक्षण कार्यक्रमातील प्रशिक्षणाचे टप्पे आणि त्याचा कालावधी पुढीलप्रमाणे असेल.

३ (१) पायाभूत प्रशिक्षण - राज्य प्रशिक्षण धोरणानुसार पायाभूत प्रशिक्षणाचा अवधी ६ आठवडे आहे. तसेच पायाभूत प्रशिक्षणासाठी ६ आठवडे हा पुरेसा कालावधी असल्याने या टप्प्याच्या प्रशिक्षणाचा ८ आठवड्यांचा कालावधी कमी करून ६ आठवडे करण्यात येत आहे.

(२) अनिवार्य संलग्नता- राज्यातील क्षेत्रिय विविधतेची प्रशिक्षणार्थीना जाणीव व्हावी, विधीमंडळ, न्यायमंडळ, लष्कर, राष्ट्रीय आपत्ती प्रतिसाद दल इ. विभागांच्या कामकाजाची माहिती व्हावी यासाठी पुढील संलग्नता अनिवार्य रहातील.

अ.क्र.	संलग्नता	कालावधी
१	सैन्यदल	१ आठवडा
२	गाव	१ आठवडा
३	आदिवासी गाव	१ आठवडा
४	विधीमंडळ	३ दिवस
५	न्यायमंडळ	३ दिवस
६	एमआरए	३ दिवस
७	एनडीआरएफ	३ दिवस
	एकूण	५ आठवडे

(३) महाराष्ट्र दर्शन व दिल्ली भेट -महाराष्ट्र दर्शन व दिल्ली भेट हा टप्पा पूर्वी खातेनिहाय संलग्न प्रशिक्षण या टप्प्यानंतर आयोजित करण्यात येता होता, तथापि उमेदवारांना कार्यमुक्त करण्यास अडचणी येत असल्यामुळे तसेच भेटीचे नियोजन करण्याच्या दृष्टीने सोईचे व्हावे यासाठी सदर टप्पा अनिवार्य संलग्नतेनंतर आयोजित करण्यात येईल.

महाराष्ट्र दर्शन हा टप्पा ३ आठवड्यांवरून कमी करून १ आठवडा करण्यात येत आहे. यापुढे महाराष्ट्र दर्शन व दिल्ली भेट हा टप्पा प्रत्येकी १-१ आठवड्यांचा राहील.

(४) तांत्रिक प्रशिक्षण - हा टप्पा पूर्वीप्रमाणे ८ आठवड्यांचाच राहील.

(५) खातेनिहाय संलग्न प्रशिक्षण- यापुढे हा टप्पा एकूण ७९ आठवड्यांचा असेल. यापैकी विविध विभागांमार्फत खातेनिहाय संलग्न प्रशिक्षण हा सुरुवातीच्या १० आठवड्याच्या संलग्नतेचा कार्यक्रम सर्वांसाठी समान ठेवण्यात यावा.

खातेनिहाय संलग्न प्रशिक्षणानंतर सलग ६५ आठवडे व ४ आठवडे पुनर्विलोकन व उजळणी या टप्प्यानंतर या उर्वरीत (६५+४) आठवड्यांच्या खातेनिहाय संलग्नता प्रशिक्षणाचे नियोजन सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागांनी संबंधित पदाच्या कर्तव्ये व जबाबदा-या विचारात घेऊन त्यांच्या आवश्यकतेनुसार करावे.

यापैकी ४ आठवड्यांचे खातेनिहाय संलग्नता प्रशिक्षण हे पुनर्विलोकन व उजळणी या प्रशिक्षणाच्या टप्प्यानंतर आयोजित केले जाईल.

खातेनिहाय जिल्हा संलग्नतेच्या दरम्यान १५ दिवसांनी होणा-या चाचण्या बंद करून त्याएवजी केंद्र व राज्य शासनाचे महत्वाकांक्षी कार्यक्रम विचारात घेऊन जिल्हा संलग्नता प्रशिक्षणादरम्यान ग्रामीण व शहरी भागातील मुद्यांवर संबंधीत पदाच्या कर्तव्य जबाबद-या यांच्याशी निगडीत कामकाजाबाबत केलेल्या उल्लेखनीय कार्याबाबत केस स्टडी / प्रकल्प अहवाल तयार करून घ्यावेत. (उदा. झोपडपट्टी, घन कचरा व्यवस्थापन, सार्वजनिक स्वच्छता, पेयजल कार्यक्रम, पावसाच्या पाण्याचे पुनर्भरण व संवर्धन, शेतकरी आत्महत्या रोखण्यासाठी उपाययोजना, कुपोषण निर्मूलन, दुष्काळ निवारण, वाढते अपघात व त्यावरील उपाययोजना, तसेच कार्यक्षेत्रातील ज्वलंत प्रश्न सोडविण्यासाठी प्रभावी उपाययोजना राबविणे तसेच अस्तित्वात असलेल्या योजनांचा प्रभावीपणे वापर करून सदर योजना समाजातील शेवटच्या घटकापर्यंत कशी पोहोचेल यासाठी प्रयत्न करणे इत्यादी कार्यक्रम समाविष्ट असावेत.)

प्रशिक्षणार्थींनी उपरोक्त प्रमाणे अथवा विभागाशी अनुषंगिक केस स्टडी किंवा सादर केलेल्या प्रकल्प अहवालाचे मूल्यमापन यशदा व वनामती या प्रशिक्षण संस्थेतील तज्जांकडून करण्यात येईल. प्रकल्प अहवालासाठी ३० गुण व सादरीकरणासाठी १० गुण अशा प्रकारे एकूण ४० गुण असतील व त्याचे मूल्यमापन यशदा किंवा वनामती या प्रशिक्षण संस्थेतील संबंधित विषयाच्या तज्जांकडून करण्यात येईल.

खातेनिहाय जिल्हा संलग्नता प्रशिक्षणा दरम्यानच्या कालावधीत प्रशिक्षणार्थींनी संबंधित कार्यालयांकडून आत्मसात केलेली माहिती व खातेनिहाय जिल्हा संलग्नतेचा सदर उमेदवारांना नेमका कोणता फायदा झाला, कशा प्रकारे गतीमान प्रशासनाची संकल्पना रुजवली गेली याबाबत संबंधित प्रशिक्षणार्थींनी सादरीकरण करावे, तसेच जिल्हा संलग्नतेदरम्यान उपस्थिती, शिस्त व वर्तणूक, प्रशिक्षण गांभिर्याने घेत आहेत का याबाबत संबंधित विभागाच्या नोडल अधिका-यांनी संबंधित प्रशिक्षणार्थींचे मूल्यमापन करावे.

विभागाचे नोडल अधिकारी व प्रशिक्षण संस्थांचे संपर्क अधिकारी यांनी प्रशिक्षणार्थींवर प्रत्यक्ष नियंत्रण ठेवावे तसेच, प्रशिक्षणार्थींनी प्रत्येक महिन्यात केलेल्या कामकाजाचे मूल्यमापन व अनुभवाच्या आधारावर मासिक अहवाल घ्यावा व सदर अहवालाचे मूल्यमापन करावे. प्रत्येक महिन्यास याचा अहवाल प्रमाणित करून सामान्य प्रशासन विभागाकडे पाठवावा.

सामान्य प्रशासन विभागाने त्यांच्याकडे प्रशिक्षण संस्था, संबंधीत प्रशासकीय विभाग व जिल्हाधिकारी यांचेकडून प्राप्त झालेले अहवाल, फोन द्वारे संपर्क इ. मार्गाने प्रशिक्षणार्थींवर नियंत्रण ठेवावे.

- (६) **पुनर्विलोकन व उजळणी** - खातेनिहाय संलग्न प्रशिक्षण या टप्प्यामध्ये प्रशिक्षणार्थींना संबंधीत पदाचा स्वतंत्र कार्यभार दिलेला असतो. या टप्प्यानंतर पुनर्विलोकन व उजळणी या टप्प्यासाठी प्रशिक्षणार्थींना तात्पुरते कार्यमुक्त करणे अपेक्षित आहे. सबूत क्षेत्रीय स्तरावर अधिका-यांची कमतरता असल्यामुळे प्रशिक्षणार्थींना नेमून दिलेले पद अधिक काळ रिक्त राहू नये, प्रशासकीय गैरसोय होऊ नये यासाठी पुनर्विलोकन व उजळणी हा टप्पा ४ आठवड्यांवरून कमी करून २ आठवडे करण्यात येत आहे . परिविक्षाधीन अधिका-यांचे पुनर्विलोकन परीक्षा, ग्रुप डिस्कशन / प्रेझेंटेशन व्दारे करून उजळणी कार्यक्रम राबवावा.

(७) प्रशिक्षणाची सुरुवात - महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून उमेदवारांची शिफारस झाल्यावर प्रशिक्षणास तात्पुरती नियुक्ती देण्यापूर्वी उमेदवारांचे चारित्र्य पडताळणी, नॉन क्रिमी लेअर प्रमाणपत्र पडताळणी, वैद्यकीय तपासणी व अहवाल प्राप्ती, विशेष वैद्यकीय तपासणी, अपंग प्रमाणपत्र पडताळणी, जात प्रमाणपत्र पडताळणी, पूर्वीच्या शासकीय / निमशासकीय / खाजगी सेवेतून कार्यमुक्ती, केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या विविध टप्यावरील परीक्षा व तयारीसाठी प्रशिक्षणार्थींना मुदतवाढ देणे इत्यादी बाबींविषयक काटेकोरपणे कार्यवाही करण्यात येते. या सर्व बाबी उमेदवाराच्या सेवाविषयक बाबींसंदर्भात अत्यंत महत्वाच्या असतात. यास्तव यासंदर्भात योग्य तपासणी होण्यास पुरेसा अवधी आवश्यक आहे. सबब या बाबी विचारात घेता प्रशिक्षणाची सुरुवात १ ऑगस्ट पासून करण्यात येईल.

(८) प्रतिनियुक्ती - एकत्रित परिवक्षाधीन प्रशिक्षण कार्यक्रमासाठी शासनाकडून उपलब्ध करून देण्यात आलेले खोत आणि प्रशिक्षणार्थींना प्राप्त होणा-या प्रशिक्षणाचा दर्जा विचारात घेता, या प्रशिक्षणानंतर घेतलेल्या प्रशिक्षणाचा प्रशासनास अधिक चांगला उपयोग व्हावा यासाठी या प्रशिक्षणार्थींना सदर प्रशिक्षण संपल्यानंतर ५ वर्षापर्यंत (बंधपत्राच्या कालावधीपर्यंत) त्यांची ज्या पदासाठी शिफारस केली आहे त्याच संवर्ग पदावर कार्यरत रहाणे बंधनकारक करण्यात येत आहे. यापुढे एकत्रित परिवक्षाधीन प्रशिक्षण घेतलेल्या उमेदवारास प्रशिक्षण संपल्यानंतर ५ वर्षापर्यंत इतर कोणत्याही पदावर प्रतिनियुक्तीने नियुक्ती देता येणार नाही.

(९) प्रशिक्षणाचे वेळापत्रक -एकत्रित परिवक्षाधीन प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे वेळापत्रक पुढीलप्रमाणे राहील

अ.क्र	प्रशिक्षणाचा टप्पा	आठवडे
१	पायाभूत प्रशिक्षण	६
२	अनिवार्य संलग्नता	५
३	महाराष्ट्र व दिल्ली दर्शन	२
४	सुट्टी	१
५	तांत्रिक प्रशिक्षण	८
६	सुट्टी	१
७	खातेनिहाय जिल्हा संलग्नता	७५ (१०+६५)
८	पुनर्विलोकन व उजळणी-	२
९	खातेनिहाय जिल्हा संलग्नता पुढे चालू	४
	एकूण	१०४

(१०) टप्पानिहाय गुणांचा सुधारीत तक्ता -

प्रशिक्षणाचा टप्पा	लेखी परीक्षा	प्रशिक्षण संस्था /प्रशासकीय विभागांचे मूल्यमापन	एकूण
पायाभूत प्रशिक्षण	२०	१०	३०
अनिवार्य संलग्नता	५	५	१०
महाराष्ट्र व दिल्ली दर्शन	५	५	१०
तांत्रिक प्रशिक्षण	२०	१०	३०
खातेनिहाय जिल्हा संलग्नता	३०*+१०*	१०	५०
पुनर्विलोकन व उजळणी-	६०	१०	७०
एकूण	१५०	५०	२००

* ३० गुण प्रकल्प अहवाल मूल्यमापन व १० गुण सादरीकरण

४. (अ) उपरोक्त परिच्छेद क्र. ३(८) येथील प्रतीनियुक्ती बाबतची तरतूद ही सीपीटीपी-१ च्या तुकडीपासून सर्व तुकड्यांना लागू राहील.

(ब) प्रशिक्षणाच्या सुधारीत वेळापत्रकानुसार विहीत केलेला कालावधी सीपीटीपी-२ व सीपीटीपी-३ च्या तुकडीतील उमेदवारांना प्रशिक्षणाच्या उर्वरीत टप्प्यांसाठी लागू करण्यात येत आहे. सीपीटीपी-२ व ३ च्या प्रशिक्षणाच्या तुकडीसाठी सुधारीत वेळापत्रक पुढीलप्रमाणे राहील.

प्रशिक्षणाचा टप्पा	आठवडे
खातेनिहाय जिल्हा संलग्नता	६६
महाराष्ट्र व दिल्ली दर्शन	२
पुनर्विलोकन व उजळणी-	२
खातेनिहाय जिल्हा संलग्नता पुढे चालू	४

(क) उपरोक्त सर्व तरतूदी यापुढे एकत्रित परिविक्षाधीन प्रशिक्षण कार्यक्रमांतर्गत सर्व तुकड्यांना लागू रहातील.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०१०५११३८२५३४०७ असा आहे. सदर आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षंकित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(मुकेश खुल्लर)
प्रधान सचिव (सेवा)

प्रति,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई - ३२,
२. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई - ३२,

३. अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव (महसूल/ गृह/ ग्राम विकास/ वित्त/ सहकार/ नगर विकास/ राज्य उत्पादन शुल्क/ परिवहन/ सामान्य प्रशासन/ शालेय शिक्षण).
४. अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
५. महासंचालक, यशदा, राजभवन आवार, बाणेर रोड, पुणे,
६. संचालक, वसंतराव नाईक राज्य कृषि विस्तार व्यवस्थापन संस्था (वनामती), नागपूर,
७. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (**पत्राद्वारे),
८. निवडनस्ती कार्यासन - सीपीटीपी.